

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáca-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, szeptember 24.

Meguntuk.

A helyzet komolysága csaknem kétségbeejtő. Ausztria roszelelkű politikusaiknak az ottani zavaros helyzetben csak úgy lehet hatalmon maradniok, ha minálunk zavarosak a viszonyok. Azt elefedik, hogy ha Magyarországot pénzügyi válságba döntik, annak legelőször is Ausztria ipara és kereskedelme vallja helyrehozhatatlan kárát elannyira, hogy a pénzügyi válság ott is kikerülhetetlenné válik. Ha a magyar megrendelők nem fogják az osztrák ipart támogatni, hát az az ipar a helyi szükségletek ellátására levén utalva, nem fog tudni sem élni, sem munkálkodni. A szociáldemokrata elemek oly felfordulása fogja követni a tőkével üzött politikai szédelgéseket, a melyet első sorban az osztrák népek fognak megsírni.

Azt tovább is tagadni nem lehet, hogy Ausztria csakis azért gördit a kiegyezés elé újabb és újabb akadályokat, hogy Magyarországot a lehető legnagyobb kizisnek tegye ki.

Ez a komédia tart már évtizedek óta. Deák Ferenc alkotásainak gyengeségét így akarja demonstrálni Ausztria, így akarja lehetetlenné tenni alkotmányos

életünket, hogy felujtsa az egységes Ausztria ábrándképét.

Innen van, hogy a levitézlett magyar politikusok már jó eleve egyéneket keresnek, akik átvegyék a koalíció örökét és meghamisítva az alkotmányt, adjanak pénzt és katonát — sokat.

A nemzet pedig minden pártkülönbőség nélkül megunta ezt a gyerekjátékot. Hisz maga az a pénz, amelyet a Bécsbe egyre-másra mindhiába futkosó miniszterek utaztatása felemésztett, itt-ott ki tesz egy félévi kvótaemelést. Meddig üznek hát velünk játékot?

Jó lenne hát talpra állani már egyszer, de amugy igazán, és nem metaforice. Azok az államférfiak és politikusok, akik a szabadelvű rendszert halálíg támogatták, láthatják most, hogy a nemzet minden becsületes szándékából gunyt üz a bécsi politika türehtellen tolakodása.

Ha pedig látják, tessék feledni a multat és tessék a nemzet vezéreinek háta mögé állani még akkor is, ha vérző szível teszik ezt.

Mert valamig Bécs látja, hogy mindig kaphat embereket, akik készek a nemzet létérdekeinek feláldozására, addig nekünk se kiegyezésünk, sem nyugalomunk nem lehet.

Ha tehát van még politikusaink összeségében fogékonyság az iránt a vesze-

delem iránt, amely reánk vár, ha a kiegyezés létre nem jön, ha van élő és halott politikai irányok képviselőiben érzék iparosaink és kereskedőink, sőt egész népünk mindennapi kenyere iránt, ne tévovázzanak tovább, hanem Ausztria politikusaiknak teljes lejáratására szövetkezzenek mindnyájan és maradjanak szövetkezve mindaddig míg le nem lesz tiporva a német pénzvágy telhetetlensége.

Akkor emeljük a kvótát, mikor a rossz termés miatt egész vidékeket éhínség fenyeget és ezrenként vonulnak a munkabíró emberek Amerikába, hogy ott elzülljenek teljesen? Akkor menjünk belé iparunk és kereskedelmünk jogtalan megfojtásába, mikor a pénzdrágaság, melyet megint csak az osztrákok lelketlensége provokált, kiveszi pénzügyi intézeteink kezéből a tőkével való tisztességes operálás minden lehetőségét?

Olvassom, hogy e chicagói görög katolikus román misszionárius Lucaci Epaminondas, az új kivándorlott görög katolikus románság számára nyolc új parochiát volt kénytelen szervezni. Tehát már a legkonzervatívabb népelem, a románság megmozdult, hogy itt bagyja hazáját, melyben se munka se kenyér nincsen. A magyarság szintén nagy tömegekben hagyja el hazáját, ahol minden halhatatlanul és képtelenül megdrágult.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Automobil-utazás Szombatságtól Nagyváradra 39 perc alatt.

Irta: Kacsvinszky Andor.

Az ördögös gépkocsi, mely az utóbbi időben különösen a nyugati államokban oly hirtelen nagy tért hódított, kezd a mi automobiliira egyáltalán be nem rendezett vicinális utainkat is befutkosni. Az emberi türelmetlen izgatottság sehol sem nyilatkozik meg oly fokozott mérvben, mint egy szenvedélyes automobilistánál. Őket mindig az örületes sebesség hajszoja. Hajdan — őseinknél a kópjavetés, a kardvívás volt a férfiúi erények dícsoronája. Ma a párispekingi ut és egy óra alatt 100 kilométernyi ut beutása izgatja az automobilspört lovagjait. Es bámulattal látjuk, hogy a gépkocsizás szelleme járványszerűleg ütötte föl magát az emberekben. A főváros környékén telítve van a levegő a végvonagló krokodilus hangjához hasonló gépkocsik gummiketyűjének töff-töffözésétől.

Az uton járónak gondolataiba elmélyedni nem szabad, mert nagyon könnyen megeshetik, hogy elmékedéséből súlyos sebekkel borítva az ut porában találja magát, csak azt érzi, hogy sötét szárnyakkal valami nagy vámpír szörnyeteg suhant el fölötte súlyos nyomokat hagyva. Ha a franciák az automobil „száguldó nyaktló”-nak nevezik el, bizonyára nagy okuk van rá. Van-e nap, amelyen a gépkocsi örületes száguldásának szerencsétlenségeiről ne olvassánk. Mi természetesebb, hogy a gony sötét árnya

sem hagyja a gépkocsit érintetlenül. Bizonyára valamelyik elkéseredett vő nevezhette el az anyósok célszerű alkalmatosságának! Azt hiszem, hogy amilyen körültekintő óvatosak az anyósok, a gépkocsira még a családjuk mellé is a leg-ritkább esetben fognak elhelyezkedni.

Mindazonáltal tagadhatatlan tény, hogy a nyugati műveltség a mi nyakunkra is elhozta az automobil épén úgy, mint a biciklit. Hogy pedig a soha nem élvezett gépkocsikázás megtapasztalása nem mindennapi esemény, — kiviláglik az alábbiakból.

A Szombatsághoz közel eső erdőiparvállalat technikusai szakmájukhoz méltóan gépkocsin mentek ki Szombatságra, honnét a hegyek közé menő vonatot használták, továbbá megparancsolva a chofförnek, hogy csak menjen vissza Nagyváradra. A chofför egy csepűsűke bika-nyaku porosz, Belzebub kinézést kölcsönző, ablaküveges maszkjából kihüvelyezve fejét, északnémet nemzeti viszonyát egy-két kilenc deci borral lecsillapítva a legszívélyesebben föl hívta a Cukkoremandl Aron regale-bérlőt, valamint az utasok forgalmi változataiban az álomáson gyönyörködő Pivojka Tanaszi oláh pópát.

— Tese! meini heren! a Notfárad ist g'öllich péfisi az automobil.

A két ur összenéz, hol egymást, hol az automobil nézegették. Végre a kíváncsiság az új jármű iránt, de meg a pompás kék bársony plüsch ülés és a kedvező idő varázslata győzött. Mind a ketten felültek. A chofför is föltekve a nagy, sötét okulás arc és fejtakarót, egy hosszú bődület után az automobil megindult.

Az azon vidéki fuvarosok szekeréhez szo-

kott két ember örömtől sugárzó arccal nézett egymásra, — tetszett a helyzet nekik.

— Ho már ilyen najj uri módon utazónk, tholán rá is győzhatnánk.

— Binyel (jól van) — mondja rá Tanaszi. Amint azonban az árendás a szivart kivenné a már jó sebesen menő automobil oly gyorsan haladt, hogy a légnymás a szivart messzire kivágta az ut porába a kezéből. Hátulról megelőki a choffört.

— Ilör'n siel lesett a szivarom!

A chofför, akinek minden figyelmére szüksége volt, a kimondhatatlanul kátyus uton meg sem álmodva, hogy szives ajánlatával miféle akadály vet eme két emberben az automobiljára — mérgesen hátrakiált:

— Ehl nem pesz-ellni, nicht erlaubt sonst brechen sie hals; törik a nákad!

Cukkoremandl megcsóválta a fejét és morgott magába valamit. Utitársa, a pópa pedig éppen most kapott a füléhez és kotorászott vattáért, mert iszonyuan zugott a füle s kezdte sajnálni a vállalkozást.

Eppen a harmadik falun száguldoztak keresztül, ahol a lakosság látva a chofför ördögi maszkját, hangos kiabálásban tört ki.

Prikulics! Prikulics! (Garboncás diák) kapkodrak vasvillához, petencehordó rudhoz. Ámulatuk azonban akkor háltott a legmagasabb tetőpontra, mikor egyik megismerte az árendást meg a pópát. Kereszt tetteve sopánkodtak csoportokba verődve, — viszi a Dráku a pópát és az árendást!

Hogy komolyabb akadályba nem ütköztek, a nagy sebesség nek köszönhető. Hasította

Látjuk, hogy a szociáldemokrácia által felszított sztrájkok özöne amily mértékben felemelte a munkabérekét, oly mértékben felemelte az elsőrendű élelmiszerárakat úgy, hogy teljesen ott vagyunk, ahol voltunk. Egy vagyoniilag kemény krízisben álló nemzet nyomorúságait szemlélve, felháborodik bennünk minden nemes érzelem, midőn halljuk, hogy a darabontkorszak egyes alakjai ismét felkinálják magukat, hogy ők igenis a magyar szükkeblőséget meg fogják törni.

Ahol nincs, ott ne keress. Midőn mindenfelől csak veszteség és krízis fenyeget, akkor mindenkinek össze kell tartania. A kenyérgondoskodás lett politika nem tűr többé megalkuvást és nincs az a politikus, aki ezt az országot engedelműre tudja hangolni Ausztriával szemben.

Tisza István látogatást tett az új főispánnál. Egész Biharmegye örül ennek. Az ő nemes példája bírja követésre többi elvtársait is. Mikor egy nemzetnek szájából a mindennapi kenyeret ki akarja venni az osztrák politika szivtelensége és a tőkével üzött politikai könnyelmű visszaélés, akkor ne legyen közöttünk többé eltérés. Minden vallás, nyelv és párt egyetlen szóval némitson el minden árnyat. »Eddig és ne tovább!«

Épp azért becstelen minden hang a politikában és a sajtóban, amely ma a kormány helyzetének még nehezebbé tételén intriguál.

Gedeon.

Kardos panassa a belényesi választás ellen. Kardos Árpád budapesti bankigazgató, ki Lukácsinak volt ellenjelöltje, a belényesi választáson tegnap ügyvédje útján panasz kérvényt adott be a Ház elnökségéhez. A pa-

nasz kérvényben a választás alatt a nemzetiségiek részéről gyakorolt nagy fanatizálások és terrorizálások miatt kéri a vizsgálat megindítását.

Román miniszterek Magyarországon. Hogy a hazai oláhságot külföldről, Romániából is izgatják, ugylátszik nemcsak ráfogás, mint az oláh lapok írják. Sőt Románia vezéreibei is résztvesznek az izgatásban. Ugyanis az a hír terjedt el, hogy Sturdza Demeter román miniszterelnök és a román belügyminiszter bejött Magyarországra s résztvett Besztercén az Astra gyűlésen.

Erre vonatkozólag Kolozsvárról a következőket jelentik:

Kolozs megye alispánja telefonon fordult a határrendőrséghez, megkérdezve, hogy igaz-e az a hír, amely arról szól, hogy Sturdza Demeter román miniszterelnök rejtett néven Besztercén járt. Hogy az alispán minő választ kapott, azt itt nem tudják; de a hírlapokhoz tudósítás érkezett, amely megerősíti a román miniszterelnök besztercei látogatását, sőt ottani szerepléséről is olyan részletek szivárogtak ki, amelyek alkalmasak lesznek, ha mára nem, a Sturdza-kabinet megbuktatására. Sturdza Goga néven, de mindenektől felismerve vett részt az Astra közmívelődési egyesület gyűlésén. Szerepelt és a vitában részt vett. Hogy mit mondott, azt ma még nem konstatálhatták. De konstatálták azt, hogy az a nő, aki Sturdzával együtt a gyűlésen megjelent, román nemzetiségű karkötőt viselt.

A »Lupta« című budapesti román lap szerkesztője azt írja, hogy az egész hír naiv koholmány. A szerkesztőség értesülése szerint a Magyar Távirati Irodát valaki felültette. A besztercei gyűlésen mindössze két magyar képviselő: Vlád és Mihályi voltak jelen, román államférfiakat ott senki se látott. Sturdza és Batiano miniszterek arcképeit csaknem minden oláh ismeri Erdélyben, úgy hogy ezek az emberek ott titokban nem igen járhatnak. Különb Sturdzának személyes ismerősei nincsenek Besztercén. Bratianak van ott egy-két barátja. De mostanában ő se tartózkodott Besztercén.

A belényesi állapotok.

Magyar ellenes tüntetések.

A belényesi választások alkalmával felvert hullámok még most sem csillapultak le sőt a románok annyira el vannak bizakodva, hogy nyíltan mennek állam ellenes eszméket hirdetni; s e közben nem veszik figyelembe a hatóság beavatkozását sem. A jelenlegi állapotokról tudósítónk a következőket jelenti:

A hadgyakorlatok miatt csak most nyíltak meg az iskolák Belényesen. A román tanuló ifjuság szombaton érkezett meg Belényesbe beiratkozás végett. A deákok, kiket az iskolai szabályoknak igen szigorú korlátok között kellene tartani, úgy látszik nem elégsznek meg a tankönyvek által nyújtott tudományokkal, hanem bele avatkoznak a politikába és azon vannak, hogy a már-már csendesedni kezdő hangulatot ismét felzavarják éretlen eszméik hirdetésével. A beiratkozás végett megjelent tanulók közül mintegy 30-an, szombaton este egyik ottani korcsmába mentek be, hol román parasztok voltak.

A deákok pálinkát fizettek a románoknak, hogy énekeljék érte Lukáció és a Janku című nótákat. A tanulók e két dalt együtt énekeltek a román parasztokkal.

A dalok közben Lukáciut éltették a tanulók. A megválasztott képviselőt a román nemzet martirjának tüntették fel, aki már eszméik miatt börtönben is ült és így megérdemli, hogy a már idestova szabad Románia fiai tisztelettel adózzanak neki.

Mulatozás közben, mely most már nem is magyarellenés tüntetéssé, hanem Magyarországnak Romániává nyilvánítása volt, folytonosan hangzott, hogy: Le a magyarokkal! A deákok azt hangoztatták különösen, hogy most már az övéké lesz Magyarország, de nem Magyarország címen, hanem mint Nagy-Románia.

is úgy a levegőt az ördögös szerszám, hogy már a kalapjukat is le kellett zsebkendővel kötni, mert ha a pópa hirtelen oda nem kap, bucsuzhatott volna ő is a kalapjától, mint társa a szivartól. A sebesség még mindig fokozódott. Az árendás kérésre fogta a dolgot, gyöngéden oda hajlott a chofför föléhez:

— Um gotteswil'n (az Istenért) csendesebben! De erre egy töffszerű rövid üvöltés volt a válasz.

— Was Teubl esz ném tálka is e automobil!

Hasztalan volt minden rimánkodás. Azt hiszem, hogy a porosz gög mellett a több deci magyar bor is dagasztotta a kocsiigazgató ur keblét.

A pópa megadta magát a vigasztalan helyzetnek körülményein mindössze annyit változtatott, hogy nemcsak a kalapját, hanem egész arcát, fejét bekötötte nagy kék babos kendőjével és hogy a légnyomás, illetve a szél viharoszerű zugása ellen jobban védekezhessék, szépen leguggolt az automobil fenekére, hol nagyobb biztonságban érezte magát. Azonban e rémitő sebességben következett egy fahasítvá-

nyokból összerótt hid, amelynek széle még hozzá mint azokon az utakon nem is feltűnő, egy lábnyira ki is emelkedett az ut testéből. Az automobil gummi kereke a borzasztó sebességben nekivágódva a hid kiálló szélénél, mintegy öt ölet ugrott, illetve repült utasaival.

De már erre megfagyott a vér az utasok ereiben. Még Czukkermandl »a feleségem!« »gyermekem!« emlegetésével borzadózott, addig Pivojka, a pópa hasra fekvén a kocsi aljában a haldoklók felett elmondani szokott utolsó imák elrebegéséhez fogott!... magára huzva a kocsiban talált takaró pokrócot, hogy ne lássa halála körülményeit — megadta magát sorsának. De nem így az árendás, hanem torka szakadtából kiabált magyarul és héber német-séggel vegyesen:

— Halljal! álljon meg! Le akarok szállni!

Hiába minden, Czukkermandl süket füleknek beszélt. A chofför se nem látott, se nem hallott. Csak örültebb menésre igazgatta masináját, mintha egyenesen a poklok fenekére igyekezett volna. De a veszélyben közel volt a menekülés.

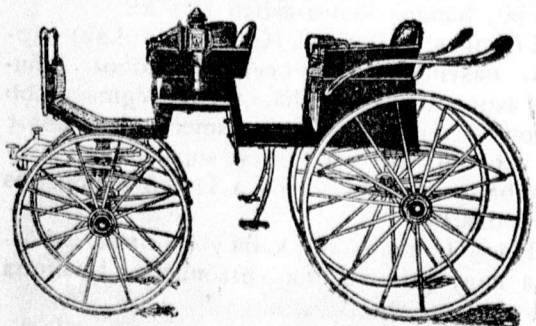
Gyepesnél fahordó fuvarosok úgy eltorla-

szolták az utat, hogy hiába volt a gyakori bőgetés, meg kellett lassítani az automobil. Az árendásnak se kellett több. Még mielőtt a kocsi utat nyitottak volna, hogy a gépkocsi sebessége a rendes kocszi menésévé szállt le, az árendás mivel sem törődve, az alkalmat megragadta, leugrott az automobilról a vetődés folytán egyensúlyt veszítve négy nagy görnyedt lépés után hasra vágódott. Feltápászkodva a már távolabb levő chofförre Corioláni tekintettel kívánta egy kisebb rendű egyházi átok kíséretében, hogy »kés nőjjon a gyomrodbal«

Szegény pópa észre se vette, mily könnyűrületlenül és hirtelen hagyta egyedül a pokol masináján az utitársa. Ő már jórészt leszámolt a földi léttel, a pokróc alatt úgy a lelki, mint a testi töprengést véve, a legalaposabban meg is tesszt, midőn végre a csillagvároson az adunapatakra épült ó cédulaház, jelenleg fodrász terem előtt egy hosszú kinos bögéssel, mint mikor a bivalyborju elveszti a mamáját — az automobil megállott.

A chofför hátrahajlik és lehuzza a takarót a pópáról.

— Hé fölkel, a Notfárat!

Villanyerőre berendezett kocsigyár Vadász és Grósz Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 6.

Helybeli és vidéki TELEFON: 445.

Ajánlják elsőrangú gyártmányu kocsijaikat, melyekből állandóan dus raktárt tartanak. Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

Ez a tüntetés azonban nemcsak Belényesben, hanem a vidéken mindenütt észlelhető, azzal a különbséggel, hogy ott nem az éretlen tacsokok teljesítik azt, hanem a felnőttek. Altlában az egész járásban napirenden vannak a magyarellenes tüntetések. Sőt most már a nők is tüntetnek olyképen, hogy román nemzetiszínű szalagokkal és jelvényekkel járnak és Nagy-Romániát éltetik.

A csendőrség az ilyen román jelvényeket ahol kére keritheti elkobozza és a hatóságnak szolgáltatja be.

Belényesben a Lukácsiu nevére ellátott zászlók most ismét ki lettek téve és pedig a román diákok érkezésének tiszteletére. Ezek a zászlók intelligens emberek házában is láthatók. A lobogók kitűzésének, illetőleg a diákok ily szokatlan ünneppel való fogadtatásának azt a magyarázatot adják, hogy Lukácsiu megválasztásánál a román diákok nagy tevékenységet fejtettek ki, miáltal kiérdemelték a belényesi polgárok tiszteletét.

Nem ártana, ha a hatóság érdemleges intézkedéseket hozna, melyekkel megfékezne ezeket a viszályokat és ellenségeskedéseket szülő tüntetéseket.

A betétszerkesztés komoly momentumai.

Napokon át határozottan elégedetlenek voltak a bizottság tagjai. Sok munka, kevés pihenés — ez így nem helyes. Az elégedetlenség mindig szocializmusra vezet, ennél fogva mi is megalakítottuk az intelligens betétszerkesztők szakszervezetét. Címünk lett:

— Szaktárs ur!

— Jelszó:

— Nyolc órai pihenés, 8 órai üdülés, 8 órai nyugalom és 8 órai munka, ha marad rá idő. Esetleg némi alvás.

Egyik szaktárs, a főmérnök kifogást tett: legalább 18 órai alvás kell! De leszavaztuk. A folyó ügyek (és folyékony ügyek) elintézése annyira

A pápa fölguggol, szemét kimereszi, néz mind a négy égtáj felé egyszerre, szemét dörzsöli, föláll, tetemét körültagogatja, de szólni egyáltalán nem képes. A chofför ismét megázza, de a pápa még mindig hangtalan. Végre egy görögdiánya-héj fölébresztette, amely a fejéhez vágódott. Ugyanis harcias csillagvárosi gyerekek háborut játszva dinnyehéjjal attakiroztak, úgy találta egy hidegleves bomba a pópát fején. Ez felébresztette!

— No lát! — mondja a chofför — kivéve targoncakerék nagyságu zsebóráját

— A Szompatsák und Nottfárad 39 minut! A pápa letörölvén verejtékét, megindult gyalog.

— No terek szépen meni a fározsa!

— Köszönöm, bár eddig is gyalog jöttem volna! Egy sokat jelentő tekintettel elbucszott a chofförtől és az automobilról, örökre.

— Én nátyon sajnál terek a fározspa mék.

— Köszönöm, Isten áldja — és morgott egytt úgy a szakállá alatt. Tőlem mehetsz akár az örök tűzbe.

A »kék macská«-ban azonban mégis teljesen felüdült, midőn egy csomó collegának elbeszélte, hogy az ördögsekéren 39 perc alatt ért Nagyváradra hazulról.

igénybe vette időnként, hogy alvásra csak minden héten egyszer lehetett gondolni. Így aztán meg- egyeztünk, hogy hivatásunk csucspontjára emelkedünk s kirándulunk Menyházára. Így jött létre a

harmadik momentum:

A szaktársak fürdőzése.

Orvos doktor nem volt közfünk: egyikünk sem akart beteg lenni. Hanem azért kellő higiénikus rendszabályokkal láttuk el magunkat s első dolgunk volt a társaságot megmérlegelni. Hadd lássuk, micsoda hatása lesz a fürdőnek.

A főmérnök-szaktárs, mint a számok embere, elővette a mázsát, a súlyzókat s nekigyürkőzött a munkának.

Két asszony volt a társaságban; ők vállalkoztak, hogy kipróbálják a szaktárs ur tudományát. Az egyik fellépett — pardon! fellibbent a mérlegre s kezdődött a mérés.

A mérnök szaktárs rakta a súlyokat. Nyolevan kiló — kevés. Egy mázsa — a mérleg meg sem billen. Két mázsa — ennek sincs eredménye. A mérlegelő szaktárs kezdett izzadni. Nézte hol a súlyokat, hol a mérlegelő hölgyet — lehetetlenség! Mázsás csöppek hullottak homlokáról a mérlegre — az is hiába!

— Nos? hány kiló vagyok? kérdezte a hölgy kissé türelmetlenül.

A szaktárs ur megakadt. Bevallja, hogy két mázsa és még valami? Elkezdett számolni, egyenletekkel, logaritmusokkal, kézzel lábbal és tintával. Végre kifakadt:

— Kétszáz minusz öt kiló: kilencvenöt kiló!

Erre a szóra a mázsa egyet billent — s óriási kacagás harsant fel. Az intéző szaktárs levette a lábát a mérlegről, a melyet eddig ritka buzgalommal nyomogatott. Innen került ki a sok gondot okozott nagy súly, de aztán nem is mert senki a mérlegre szállani.

Inkább vonatra szállunk s meg sem állunk Menyházáig.

Menyháza háznak ház, de menynek nem igen lehet mondani. Fürdőnek bizonytalán azért nevezték el, mert ott egyszerűen muszáj fürödni. Ha fölkel: fürdöl. Ha kimégy sétálni, fürdöl. Ha hazamegy: az is fürdés. Ha ebéd után sétálsz, uszol. Még mikor megszököl, azt sem uszod meg szárazon, mert Menyházán télen nyáron, éjjel-nappal esik az eső.

Mi szerencsére elláttuk magunkat kölcsönként vízhatlan köpenyekkel, fülünkre huzztuk a csuklyánkat, megcsináltuk a végrendeletünket s elszántan nekivágtunk a vendéglőnek. Ugy néztünk ki (a csuklya alól), mint megannyi eszkimó. Szakadt rólunk a víz, de csak azért sem usztunk.

A »vendéglőnek« ez az elnevezése közönséges humbug. Vendég bizony mentül kevesebb akad arra felé, a minek az a bizonyossága, hogy hoztunk haza mindnyájan mutatoba a korcsmáros borából-pompás ecet lesz a paszuly főzelékbe, babér levéllel.

Jobb elnevezés volna a vendéglőnek: uszoda. Mert mikor fizetésre került a sor, eluszt a pénze az egész társaságnak, sőt a jegyzőkönyvvezető szaktársnak eluszt még a gyönyörű csokorba kötött nyakkendője is. Jó, hogy menettérti jegyet váltottunk, különben annak az árát is kiusztatta volna a zsebünkől a fizető-pincér.

Lapos zsebbel, de önérettől duzzadó kebel-lel értünk haza. Az intéző szaktárs nem mert velünk jönni; azt mondta, a mérlegeléstől intágulást kapott. Neki aztán leadtuk a következő hü referádát:

— Menyház a világ legjobb fürdőhelye. Tele van vendégekkel. Örökké mosolygó nap árasztja reá sugarát. A koszt kitűnő, olcsó, csak a bor jobb. Legközelebb menjen fel ő is, úgy fogja magát érezni, mint a hal a vízben.

No de legalább ebben az egy dologban teljesen igazunk volt.

UJDONSÁGOK.

* **A szabad Lyceum előadói.** A nagyváradi társadalomtudományi társaság, vagyis a »mi tudósok« szabadkőműves társasága az elmúlt télen Nagyvárad város székházában előadásokat tartott, amelyen a hallgatóság éppen nem kimélte a terem berendezéseit s olyan károkat okozott, hogy a városi tanács a terem használatára adott engedélyt kénytelen volt visszavonni. A társaság a következő télen folytatni akarja az előadásokat s 15—20 ilyen alkalomra kéri dr. Agoston Péter elnök a városi tanácsot. Kötelezi magát a társaság a legnagyobb rend fentartására, a berendezéseket a legnagyobb kiméllettel használják; gondoskodnak róla, hogy a hely méltóságát veszélyeztető minden elem az előadásokról távol tartassék s csak a felnőttek nyerjenek bebo-csátatást.

* **A postadíjak megváltoznak.** Az utolsó posta-kongresszus új levélpostai díjjakat állapított meg a nemzetközi forgalomban. Az új díjakat már október elsejétől fogják kezdeni szedni. Montenegróba és Szerbiába a levél díja, bérmentesítés esetében, 20 grammonkint 10 fillér, egyéb országokba (ideértve a novibazári pasalikot) 20 grammig 25 fillér, 20 grammnál súlyosabb levelekért pedig az első 20 grammért 25 fillér, a 20 grammon felüli súly minden további 20 grammjáért, vagy ennek tört részeért pedig 15 fillér jár. Például egy Svájcba szóló 150 gr. súlyú levélért az első 20 grammért 25 fillér, az első 20 gramm levonása után fenmaradó 130 grammért pedig 20 grammonkint 15 fillér, azaz: $(130:20 = 6\frac{1}{2} = 7\text{-szer } 15 \text{ fillér}) = 104 \text{ fillér}$, összesen tehát 130 fillér a bérmentesítési díj. A Magyarországból külföldre szóló bérmentesítetlen levelekért a címzett a rendeltetési ország pénzügyében a fenti díjak kétszeresét kell a feladótól beszélni, ha Magyarországból külföldre küldött bérmentesítetlen levél, mint kézbesíthetetlen a feladási helyre visszaérkezik. Október elsejétől a külföldi forgalomban is használhatók a válaszbélyegek. Eddig nem mellélkelhettük a külföldre szóló levelekhez válaszbélyegeket, mert a hazai bélyegek a külföldön érvénytelenek. Most azonban forgalomba hozzák a nemzetközi bélyegeket, amelyek minden országban érvényesek. Ezeket a válaszdíj-szelvényeket minden nagyobb postahivatal árusítja. A

Az érmelléki Kereskedelmi és Ipari Részvénytársaság
borkiviteli osztálya ajánlja tisztán kezelt hegyi borait.

feladó nemcsak a levelezőlap hátoldalát, hanem a cimoldalnak balfelét is használhatja levelezésre. Ugyanez áll a képek, ábrák és hirdetések alkalmazására nézve, amelyek akár egy, akár több vállalatra, üzletre (vagy ügykörre) vonatkozhatnak. Címket, fényképet, vagy más diszitményt ezentul úgy a belföldi, mint a nemzetközi forgalomban lehet a levelezőlap fentjelzett részeire felragasztani. A feltétel csak az, hogy címke, kép stb. vékony papírból álljon, amely egész felületével a levelezőlapra ragasztandó úgy, hogy ezzel teljes egészet képezzen és a levelezőlap nyílt jellege csorbát ne szenvedjen. Az elveszet ajánlott levélpostai küldeményekért ezentul az összes egyesületi országok kivétel nélkül kötelesek szabályszerű kárpótlást adni. Eddig, ha a külföldre szóló ajánlott levelek elvesztek, nem fizettek érte husz forintot. Most fognak. Poste-restante címmel ellátott, vagy címzet kérésére a hivatalból való kézbesítésre ott visszatartott küldeménynél a szavatosság megszűnik, ha a rendeltetési hivatal a küldeményt oly egyénnek kézbesítette, akinek neve és állása a címmel megegyezik s aki személyazonosságát a rendeltetési országban fennálló szabályok szerint igazolta. Tehát, a szerelmes levelek idegen kézbe kerülnek, a posta egyszerűen vállal vonogatja.

* **A Gerliczy-utca rendezése.** A nagyvárad vasútállomás közelében Rákóczi-uton b. Gerliczy Ferenc által emelt bérház építésekor a város főmérnöke követelte, hogy a hegyre vezető Gerliczy-utca kiszélesítése céljából a nagy bérházat 1 és fél méterrel beljebb kell építeni. Bár Gerliczy Ferenc a városhoz intézett beadványában most bejelenti, hogy a főmérnök kívánságához képest másfél méterrel beljebb építette a házat. Ezen 1 és fél méter területet egészen a vasutig hajlandó a városnak ajándékozni az utca teljes kiszélesítésére, ha a város az utcát kivilágítja, s az ő oldalán legalább egy méter széles aszfalt, vagy beton járdát készített. Ez az ajánlat elég méltányos, mert az utcát úgy is rendeztetni kell a városnak s a jókora területhez ingyen jut.

* **A tűzoltó intézmény újjászervezése.** A közelmúltban részletesen foglalkoztunk a nagyvárad tűzoltó intézmény nagyon is eljlesztő állapotával s rámutattunk, hogy a nagyvárad tűzoltó intézmény mennyire elhagyott állapotban van. Azóta történt a győri viszony tüzeset. Borzasztó még rá gondolni is, hogy mi lenne nálunk, ha egy ilyen nagy tűz keletkeznék. Nemcsak alig van tűzoltónk, mert a városiak száma elenyészően csekély, az önkéntes tűzoltók pedig teljesen szervezetlenek, hanem a legszükségesebb felszerelések is hiányoznak. Egy magasabb ház tűzének az oltásához egyetlen megfelelő létra sincs. Mezey Mihály tűzoltó főparancsnok már évek óta sürgeti a nagyvárad tűzoltó intézmény újjászervezését s a felszerelés hiányait is feltárta s azok sürgős pótlását sürgette. Ugy látszik, végre Nagyvárad város tanácsa is belátta, hogy a mostani állapot tovább fent nem tartható. A ma, szerdán délelőtt tartandó tanács ülésen kerül tárgyalásra a kérdés s ez okból a polgármester Mezey Mihályt is meghívta a tanácsülésre.

* **A megyei hajduk egyenruhája.** Biharmegye törvényhatósága még a nyári közgyűlésén kimondotta, hogy az ideiglenes napidíjas hajduknak egyenruhát fog adni, mely

teljesen egyenlő lesz a rendszeres hajduk ruhájával. A megye határozatát a belügyminiszter jóváhagyta és tegnap leküldte az alsópáni hivatalnak.

* **A tifusz Debrecenben.** A tifusz Debrecenben, dacára a hatóság erélyes köztisztasági és közegészségi intézkedésének, nem szűnik, hanem mind jobban terjed. Most a kutak vizét vegyelemzik s a legtöbb kut vize fertőzött, amoniák tartalmu. Jelenleg 40 tifuszos beteg van Debrecenben s már a környéken is fordultak elő tifusz betegedések. Szerencsére azonban a betegülések enyhe lefolyásuak s kevés halálozást okoznak. Nagyváradon az utóbbi esetben szintén fordultak elő halálos végű tifusz betegülések. Ideje volna, hogy a hatóság különösen az udvarok tisztaságát venné egy kissé szemügyre. Talánna elég rendezni valót.

* **Hamisított fűszerek.** Megemlékeztünk róla, hogy több nagyvárad kereskedő hamisított fűszert árusított, melyet a rendőrség elkobzott és e hamisított fűszer árusításért szigoruan büntette meg a kereskedőket. A kereskedők nagyrésze e rendőrségi határozatot meglebbezte oly indokollással, hogy ők a fűszerek hamisításáról mit sem tudtak és nem volt szándékuk a közönséget a hamisítványokkal megkárosítani, hanem már ők is hamisítva kapták azokat a gyárakból, melyekről jó hírnevük miatt még fel sem tételezték a hamisítást, tehát önhibájukon és tuttokon kívül kerültek a bajba. A kereskedők most mint értesülünk szövetségbe lépnek és közösen feliratot fognak intézni ügyük orvoslása végett a kereskedelmi miniszterhez is. A feliratnak különben az is célja lesz, hogy a miniszter figyelmét a hamisító gyárakra felhívják, hogy azokat tetteik miatt megbüntessék. A nagyvárad kereskedőknek ez a csoportja egyszersmint kimondotta, hogy fűszert a jövőben a hamisító gyárakból nem fog rendelni. Örölt fűszert meg éppen nem fog rendelni sehonnán sem, mert ennek hamisítása ellenőrizhetetlen általuk. A kereskedők ezután öröletlen állapotban fogják rendelni a fűszert s ők fogják megőröletetni. Azok a kereskedők, kik tudomással bírtak a hamisításról, csak büntetés pénzeiknek leszállítása érdekében felebbezték, aminek azonban aligha lesz foganata.

* **A szabók sztrájkja.** A nagyvárad szabómunkások már hetek óta sztrájkban állnak. A műhelyekben szünetel a munka, éppen az őszi szezonban. A munkaadók azonban elvannak készülve a legszigorubb ellenállásra s nem hajlandók teljesíteni a munkások követeléseit. Egyik-másik műhelyben egyszerűen visszaadták a sztrájkoló munkásoknak. A munkások egy része el is utazott Nagyváradról.

* **Vakmerő betörők a bikácsi pusztán.** Cséffáról jelenti tudósítónk, hogy a járás területén a bikácsi pusztán vakmerő betörést követtek el eddig ismeretlen egyének. A bikácsi-pusztán, mely a latin szertartásu káptalan tulajdonát képezi, Megó Akos a gazdatiszt. — Megó hétfőn este minekutána az irodát, mely lakásával összeköttetésben áll, gondosan bezárta, gyanutlanul feküdt le. Azonban alig aludhatott pár órát, mikor egyszerre hatalmas döngetés zajára ébredt fel. Revolvert vett elő s avval az iroda felé ment, honnan a zaj hallott. Megó a revolverből egyszer lött és segítségért kiáltott, mire a cselédség felkelt s összefutott. A lármára az udvarról több ember futott el, kiket a cselédek üldözőbe vettek, azonban azok-

nak sikerült az éjszaka sötétsége alatt az uton várakozó szakéren elmenekülni. A gazdatiszt csak akkor vette észre, hogy milyen vakmerő betörőkkel volt dolga. Ugyanis a szoba ajtajában megtalálta a Wertheim-szekrényt, mely mintegy 100 kilogramm súlyu. A gazemberek ezt mozdították el helyéről s ezt görgették kifelé, minek következtében keletkezett a láрма, mely Megót felébresztette. A betörést a helyi viszonyokkal ismerős emberek követték el, kik már jó előre tervezték a betörést s minden előkészületet megtettek tervük kivételére, azonban ellentállásra nem gondoltak, emellett szól az is, hogy fegyvert nem használtak. Az esetről Megó jelentést tett a csendőrségnek, mely megindította a nyomozást, ami azonban mindeideig nem vezetett eredményhez.

* **Egy elhagyott sikátor.** Breider Armin és társai kérték a várost, hogy a Kossuth- és Zöldta-utcákat összekötő régi Serház-sikátort, most Fábán-utcát mai roada állapotból emelje ki a város s szüntesse meg, hogy az valóságos piszok-fészek legyen, mivel ott mind több és több üzlet nyílik. Kérték az utca kiaszfaltozását, csatornázását és egy ivlámpa berendezését a kis utcára. *Köszeghy* József városi főmérnök véleményezi, hogy a kérelem teljesíttessék akként, miszerint az utcát a Főutcaról felszedett aszfalt-comprimével burkolják ki, a keleti oldalon járdát készítsenek s az esőviz csatornát építsék ki, azonkívül egy kisebb typosu ivlámpát helyezzenek el az utcában, amely egész éjjel égjen. Az összes munkálatok mintegy 5400 koronába kerülnének.

* **Szerencsétlenség a szöllői sörgyárban.** Tegnap délelőtt szerencsétlenség történt a peceszöllői sörgyárban, melynek alighanem életével fog adózni egy munkás ember. *Kovács* József 43 éves munkás ember tegnap délelőtt gyékényeket rakott le a sörgyárban az első emeleten. E ténykedése közben az álvány, melyen foglalatostkodott letört és az ember az emeletről a földre zuhant, hol eszméletlenül terült el. A szerencsétlenül járt embert az izraelita kórházba szállították be, hol eszméletre keltették. *Kovács* az esés következtében súlyos belső sérülést szenvedett, sőt beszélni képességét is elveszítette. A szerencsétlen ember felgyógyulásához nincsen semmi remény.

* **Elpusztult gazdák.** Tenkei tudósítónk jelenti, hogy a járás területén lévő *Karaszó* község területén tegnap este borzalmas tűz pusztított, mely négy gazdát a nyomorba döntött. A szerencsétlenség egy gyermek gondatlanságából keletkezett. *Jäger* Flóra 4 éves gyermek egyedül maradt odahaza és játékszerűl a gyufát használta, melyet meggyújtva eldobott. Az égő gyufa szalma közé esett és azt lángra lobbantotta. A tűzjártára a gyermek elfutott s a szoba ajtaját becsukta. A bent keletkezett tűz a szoba butorzatát elhamvasztotta, mely után az ajtón keresztül az épület faalkatrészeibe kapott. A tűz pár perc alatt a szalmafedes házat teljesen elhamvasztotta. Az oltásra gondolni sem lehetett s a lakosság a szomszédos házak mentésére szorított, ami azonban szintén meddő maradt, mert oly nagy szél dühöngött, hogy a lángok átcsaptak a szomszédos házak tetejére. A lakosság minden erejét megfeszítette, hogy a tüzet tovább terjedésében megakadályozza, mégis négy gazdának a háza pusztult el a hozzátartozó felszerelésekkel együtt. A négy gazdának minden eddig betakarított terménye is ott veszett, úgy hogy ezek most a tél előtt a legnagyobb nyomorral állanak szemben.

* **Szépírási remek.** *Bihari* I. Ferenc főszolgabírósi tisztviselő, megyeszerte ismert szépírási tanár, egy kaligrafiai remeke látható *Láng* József könyvkereskedő kirakatában. Kiváló technikával, a helyesírás szabályainak pontos betartásával van leírva egy levelező belső oldalára Petőfi »Szilaj pista« című költeménye. A művészi remek ezen egy lapocskán 3448 szót tartalmaz s minden betű tetszetős, csinos. Ajánljuk a megtekintését a művészi különlegességeket kedvelők figyelmébe.

* **Egyik olyan, mint a másik.** A szabolcson állomáson vásáros magyarok vártak a váradi vonatra. Ember ember hátán a kicsi peronon. A pénztár ablakánál törte magát a sok szür megsumány a jegyért. A keskeny izzasztóban öklözték, gyomrozták egymást az emberek, ahogy a sorukra vártak. Mert hát ilyenkor még a protekció sem ér valami sokat, hacsak véletlenül olyan ur nem kerül elő, mint épen most is, a járási barom orvos, akinek nem igen kell tülekedni a jegyért, az első jó szóra kiadják az ablakon. Amit azután szó nélkül nem lehet hagyni sehogy.

— No niszd, aztán mivel fizet többet ez a ló technikus, hogy úgy keresik a kedvét?

Hát bizony lassan megy a munka. Nem is kicsi sor az elszedegetni, megolvastatni, kipróbáltatni, élére rakogatni a tenger apró pénzt, meg aztán hamarosan megvágatni, lebillogozni, kiadogatni a teméntelen jegyet. Isten ugye jó félórája gyomrozták már az öreg illést, a csegődi számadót, míg valahára nagy nekifohászodással a pénztár ablakára könyökölhettek:

— Negyven krajcárirt egy jegyet Váradra.

Aztán valami borzasztó nagyot szippant a kurta pipából. Egész kis felhőt fuj be az ablakon a hivataloszába, ahol a sürgőnymasina berreg. A pénztáros fujt, tüszögött, krakogott, két öklével törölgette a szemét, aztán haragosan rácsattant az örege:

— A fene hogy egye meg. Ne köpje rám azt a bűdös füstöt.

Illés nagy méltatlankodva rántott egyet a tarisznyája szíján. A képét előntötte a piros láng:

— Bűdös? . . . Mán hogy az én dohánym bűdös? Hát csak legyik bűdös. Ez is csak olyan állami, mint az ur . . .

* **Uj műsor az Urániában.** Ma, szerdán ismét új képeket mutat be a közönségnek az Uránia mozgófényképszínház. Ennek az új műsornak a legszebb száma *Don Quihote de la Mancha*, az eszelős lovag, akinek csodálatos kalandjait minden művelt ember ismeri a világirodalom egyik legnagyobb regényéből. Ezen kívül még 11 gyönyörű kép szerepel az Uránia új műsorában, amely leginkább kacagtató bohózatokban bővelkedik. Az új műsor képei egyébiránt a következők: 1. A béka. 2. Kettő közül a harmadik. 3. Megzavart lakodalom. 4. A pityókás. 5. A gyermekbarát. 6. A tolvaj kutya. 7. Két kópé. 8. A corsa leánya. 9. Pierot rémlátásai. 10. A bolha. 11. *Don Quijote*. 12. A legbájosabb táncosnő. — Kedvezményes bérletjegyek — 15 jegy 10 jegy árban — az Uránia pénztáránál az előadások alatt válthatók.

* **A győri tűzoltók tiltakozása.** A győri tűzkatasztrófa alkalmával az ország minden részében megróvásban részesítették a győri tűzoltókat, mert azt tartották, hogy a veszedelem oly óriásivá való kinőésének egyedül a tűzoltók voltak az okai. Most mint Győrből jelentik nekünk, az ottani önkéntes tűzoltó egyesület emlékiratot nyújtott át a polgármesternek oly kéréssel, hogy a rágalmakkal szemben védje meg őket, mert azok teljesen alaptalanok. Az esetben, ha a tűzoltók nem nyer-

nek elégtételt, be fogják szüntetni a további működésüket.

* **Elfogott cigánykaraván.** Cséffai tudósítónk telefonálja, hogy tegnap délelőtt a csendőrség Less községében *Lakatos* Károly sátorocsigányt és négy társát letartóztatta. A letartóztatott cigányoknál nagy mennyiségű lopott tárgyat talált a csendőrség. Többek között 16 darab posztókalap is volt a cigányoknál, amiből arra következtettek, hogy egy kalap kereskedőt raboltak ki s így jutottak a tömeges kalaphoz. A cigányok különben körözve vannak más bűntettek miatt is. A csendőrség a cigányokat ma fogja bekísérni az ügyészhez.

IRODALOM.

Hogyan kell szavalni? *Irta Mártonffy* Ernő. Igen hasznos kis munka jelent meg ezen a címen. A szaválás, a szónoki előadás szabályait közli s praktikus tanácsokat ad a szaválásra vonatkozólag a következő címek alatt: A hang. Allás. Aujáték. Taglejtés. A függetlenség a betanulással és a szavaltat megbirálásával foglalkozik. A könyvecske legkivált diákok használatára készült s önképző-köri szereplőknek nagy hasznára lehet áttanulmányozása, annál is inkább, mert nagy súlyt fektet a hang és az előadó képesség fejlesztésére. A kis könyvecske ára 1 korona.

Jó pásztor. Szerkeszti T. Pelikán Krizsó és Siposs Agoston október—novemberi XI—XII. száma a szokott gazdag tartalommal megjelent. Jelen 8 ives füzet Pünkösöd utáni XIX-ik vasárnapjától Pünkösöd után utolsó vasárnapig bezárólag esedékes vasárnapi és ünnepi alkalmi szentbeszédet hozza, ismert és jónévű szentbeszédírók tollából. Jelen füzetben találkozunk: Siposs Agoston, Bednarik József, Andriszek János, Totola Lajos, Haralyi Fejér Ignác, dr. Syllaba Emil, Nyeste József, Aubermann Miklós, T. Pelikán Krizsó neveivel. Érdekes az évfolyamot záró füzet tartalomjegyzéke, amelyből megtudjuk, hogy közel 52 iven, 157 kerekded szentbeszédet, exhortációt hozott az elmúlt évben. A tartalmas füzetes vállalat egész évre 8 korona, félévre 4 korona. Megrendelhető: Jó pásztor, VII. Thököly-ut 16. cimen. A decemberben meginduló új évfolyamra az előfizetéseket csak decemberben kéri beküldeni a szerkesztőség.

TÁVIRATOK.

A román pénzügyminiszter balesete.

Bukarest, szept. 24. Kosztineszku pénzügyminiszter tegnap automobilkírándulást tett. Az automobil az irányító készülék megrántása következtében egy árokba esett a miniszter eltörte a lábát. Műtétet kell valószínűleg rajta végezni.

A bécsi himlőjárvány.

Bécs, szept. 24. Tritz Vilmos orvost, aki tegnap himlőben megbetegedett, csak nemrég nevezték ki járványorvossá. Fritz drt új állásának elfoglalása előtt újra beoltottak s több napig izolálták. Főfeladata az volt, hogy himlőgyanus embereket megfigyeljen s így nem tethető fel, hogy ő más betegeket megfertőzött volna. Az ő megfertőzése abból az időből való, amikor még nem volt beoltva és nem kezdte meg járványorvosi működését.

SZÍNHÁZ.

Jól sikerültek a bérletek. A Szigligeti-színházban, mint már irtuk, szeptember hó 28-án kezd meg Somogyi szintársulata az előadásokat, a Vig özeveggyel. *Erdélyi* Miklós titkár a napokban Nagyváradon volt a bérletek tárgyában. A szini szezon a legszebb anyagi sikerrel biztat, mert a bérletek igen jól sikerültek s jóval nagyobb összegre rugnak, mint a múlt évben.

EGYESÜLETEK.

Kolon a legényegyletben. A Nagyvárad *Katholikus Legényegylet* ez ősz folyamán is megnyitja *táncanfolyamát*, melynek vezetésére ezúttal *Antalfy Antalné* okleveles táncitanitónőt sikerült megnyerni. A táncanfolyam szeptember 15-től november 24-ig fog tartani az egyesület nagytermében. Tanítás lesz hetenkint vasárnap, kedden és csütörtökön este 8 órától fél 11-ig. A tanítás díja 12 korona, egyleti tagoknak 10 korona, melynek első része beiratáskor, második része október 20-án fizetendő. Október 20-tól részt vehetnek a tanításon ismétlődő és látogatók is, kik 30 fillér részvételi díjat fizetnek. Ugyancsak október 20-tól vasárnaponként *nagykolon*, melyre kolonisták és egyleti tagok 30 fillér, mások 1 korona hozzájárulási díjat fizetnek. November 24-én lesz a kolonból az egylet helyiségeiben külön meghívó és dijszabás mellett. A táncanfolyamra beiratkozni lehet az egylet helyiségeiben a tanítás estéin 8 órától. A kolon igen nagysikerűnek ígérkezik s szeptember 15-én tényleg meg is kezdődött.

MULATSÁG.

A p-szöllősi tűzoltók mulatsága. A pece-szöllősi önkéntes tűzoltó-egylet saját pénztárának javára 1907. szeptember 29-én, vasárnap, villannyal világított sörcsarnok helyiségében zárkörű táncmulatságot rendez. A mulatság kezdete este 8 órakor. Belépti-díj személyenként 1 korona.

NYILTTÉR.

Vettük a következő értesítést!

Reichard Áruházában

Fő-utcán

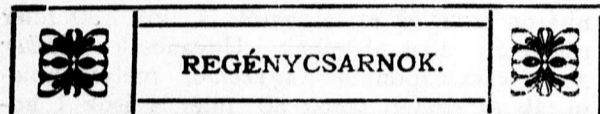
megérkeztek a tavaszi és nyári újdonságok a következő cikkek-ből: Préhler, Ita, angol- és olasz kalapok! Obervalder és Ladstädter-féle szalmakalapok. **Eredeti Panama-kalapok.** Férfi-, női- és gyermek színes cipők. Angol zefir ingek. Elegáns divatmellények.

50

Egyedüli raktár a hírneves **Engelhardt-féle Carlsbadi** cipőkből.

Igazságszolgáltatás.

A főutcai gyilkosság táblai főtárgyalása. A szomorú nevezetességű fő-utcai gyilkosság ügyében, melynek Jámbor Sándor lett az áldozata, a kir. törvényszék, mint annak idején részletesen megírtuk, július havában itélkezett és Hevesi Akost, a kolozsvári gazdasági akadémia hallgatóját erős felindulásban elkövetett halált okozó súlyos testi sértés büntette miatt 3 évi börtönrre ítélte. Békési Jenő ügyvédjelöltet pedig, kit az ügyészség bűnpártolással vádolt, felmentette. Az ügyész és az elítélt védője részéről bejelentett felebbezések folytán az ügy felkerült a nagyváradi kir. ítélőtáblához, melynek büntető tanácsa *Urban* Adolf kuriai bíró elnöklésével ma tárgyalja az ügyet. A mai táblai főtárgyaláson a vádhatóságot dr. *Sztaniszlavszky* Adolf kir. főügyész képviseli, Hevesi Akost dr. *Tóth* Ferenc, Békési Jenőt pedig dr. *Medvigy* Gábor ügyvédek védik. A főtárgyalás iránt általános érdeklődés mutatkozik.

A rejtélyes kerékpár.

— Regény. —

Irta: **Daniel András.**

(Franciából.) 35

Minden francia honpolgárban van bizonyos izgága szellem, még azokban is, akiket ideglenes, általuk megválasztandó és elejthető uralkodójuk teljesen kielégít is.

Az igazságszolgáltatás sikertelen fáradozása Malboise ur gyilkosának felfedezésében — néhányuk ürügy volt a gyanúsításra, másoknak a gunyolódásra — szabad tért nyitott a legkülönbözőbb, a legsötétebb, a legképtelebb magyarázatokra. Ideje volt tehát a legendák ezen árját megakasztani.

— Nézze — mondá Bardal káromkodva, mialatt kezével rácsapott egy újságsomóra — van itt egy infámis kis kacsa, ami ilyen nevet mer adni ennek az eseménynek: »Politikai bűntény«. Valami Gaboriau féle kalandot sejtet ez ügyben, kimutatva, hogy csak a rendőrség ügynökei hajthatták végre a bűntényt, mert csak ők képesek olyan nyomtalanul elpárologni. Sőt még a véres nyomokat a földalatti folyosóban a képzelet szüleményének mondja... rémes szórakoztatónak, hogy a közvéleményt elterelje. Nem!... Látott már olyat, hogy a kormány meggyilkoltassa a legitimista párt ugatóját épen, mikor ez az árthatatlan ellenpárt a legkevésbé sincsen utjában! Ez hülyeség lenne!

— Vajjon elhinné-e valaki — mondá Varouze főnöke hevesességével szemben, nagyon nyugodtan, — hogy én vagyok a délvidéki és ön északról való?

Nagy nyugalma valóban ellentétben volt a miniszter nagy hevesességével. De azért Varouze André még sem tagadhatta meg eredetét; amellet vallottak sötét szemöldökű, égő szemű, sárgás-barna arcszine, éneklő szindus beszéde, száraz teste, mely rezgett, mozgott, mint a gévaudoni tücsök.

— Nem ön van a szószban, édesem — felelt Bardal sértődve.

— Nem, de én húzom ki önt onnan, édes mester — jegyezte meg a másik.

— Ha ez sikerül önnek, Varouze, ugy a vörös talár várja önt, ha ismét távoznunk és január elsején a piros szalag. Ezt miniszteri szavamra ígérem önnek!...

— Oh, kérem... csak semmi ilyen esküféle! — kiáltott fel Varouze, miközben mindketten nevetésben törtek ki.

De hamar abba hagyták. Ambíciójuk sivár talaján nem virágozott a vidámság.

— Szóljon... Mi az ön véleménye? — kérdezte a miniszter, összeszorított öklével az íróasztalához támaszkodva, miközben nehézkes vállával előrehajolt és kidülledt, gömbölyű szemgolyóival nézett segítőjének kibetűzhetetlen arcába.

— Mi a véleményem?... Az, hogy a solgrési bűnténynek szerelem a mozgató ereje.

— Szerelem? — ismételte az excellenciás ur meglepetve. — Hogyan?

— Nézzük csak... gondolkozzék... Az esküvő estéjén vagyunk. A férj öreg, brutális, kevéssé csábító... Az asszony fiatal, nagyon szép...

Ez utóbbi szónál Varouze hangja alig észrevehetőleg megrezgett... aztán elhallgatott. Bardal közbevágott:

— Annyira szép?... már hallottam. Ön honnan tudja?

— Az előbb láttam őt.

— Ah!... és miféle nő?

— Csudás... összehasonlíthatatlan teremtés... Életemben nem láttam valami isteniébbet, mint szemének kékjét, abban a sápadt arcban.

— Oh! oh!... Varouze!

— Phü! — felelte az államtitkár könnyed hangot erőltetve — az én délvidéki hevem mégis csak utat tör magának... Pedig tulajdonképpen... az asszonyok... köztünk legyen mondva, kedves miniszterem... az egyik olyan, mint a másik. Csak érteni kell a módját, miként használjuk ki őket... De ragaszkodoi hozzájuk... soha!... Es még kevésbé kell ragaszkodásunkat kimutatnunk nekik.

— Es ki ölte volna meg ennek a nőnek a férjét? Vőlegénye volt?...

— Oh!... Ez a leány annyira büszke. Csak azért jött ki a Sacre-Coeurból, hogy az oltárhoz lépjen.

— Akkor tehát?

— De van valakije, egy unokatestvére, egy gyerekkori barátja...

— Ki az?

— Valami d'Ambares Hugó nevezetű ifju.

— Ah! tudom — mondá Bardal. — Nem katonatiszt?

— Hadnagy a gyalogságnál.

A miniszter kedvetlen mozdulatot tett!

— Oh! oh!... egy katonatisztre irányítani a gyanút... De hisz ezzel újabb botrányt idéznénk elő és én nem tudom, a kettő közül melyik lenne reánk nézve kellemetlenebb! On úgy véli, előnyös lenne ez a kormánynak? Nem ismerem a finom szimatjára, Varouze.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határideje.

Budapest, szept. 24.

Buza okt.	50 kilogrammonként	10.66
Rozs okt.	—	9.10
Zab okt. re	—	8.10
Tengeri májusra	—	6.15
Tengeri jul.	—	8.31

Értéktözsde

Budapest, szept. 24.

Osztrák hitelrészvény	651 50
Magyar hitelrészvény	750 25
Leszámitoló bank	4 2—
Rimamurányi	4 25
Osztrák-m. államvasuti részvény	660 25
Közuti vasut	512 75
Városi villamos vasut	287—

Hivatalos árfolyamok.

budapesti áru- és értéktözsde 1907 szept. 24-én	
Magyar aranyjárdék 4%	111.20
Magyar koronajárdék 4%	93.20
Magyar keleti vasuti államkötvény 4%	82.30
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	93.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	95.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	189.—
Tisza szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön	144.—
Osztrák járdék papirban	97.25
Osztrák járdék ezüstben	98.25
Osztrák járdék aranyban	116.—
Osztrák korona járdék	97.25
1860. oszt. államsorsjegyek	150.—
Osztrák-magyar bankrészvény	18.15
Magyar hitelbank részvény	750.25
Osztrák hitelbank intézeti részvény	652.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény	660.—
20 frankos frankos (Napolendor)	19.12
Német birodalmi márka	117.77

SZERKESZTŐI PÓSTA.

Gedeon. (Belényes.) A multkor csak sebtiben nézünk bele kéziratába s így kerülte ki figyelmünket a másik cikk, amelyet pedig írásban is reklamáltunk. Ne hogy újra fáradjon vele, sietünk tudósítani, hogy meg van az is és annak idejében sorra kerül. Üdvözlét.

H. D. (Budapest.) Annak idején feleltünk ebben a rovatban, de hogy mi volt a kérdés és mi volt a felelet, arra már pontosan nem emlékszünk. Szíveskedjék alkalomilag a kérdést megismételni és e rovatot figyelemmel kísérni.

Sz. B. (Helyben.) Megérkezett s a napokban jönni fog. Üdvözlét.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

Nagyvárad városjog és gazdaságügyi osztályától

Árverési és árlejtési hirdetmény.

Nagyvárad város tanácsától nyert megbízás folytán 1. évi október hó 3-án d. e. 10 órakor a városház bizottsági termében az alább felsorolt vállalatokra és bérletre árlejtést illetve árverést fogok tartani.

1.) A sertésvásártér össi felüli részében létesítendő sertéshizláló telep felépítése, a vállalati összeg 26544 korona 29 fillér, a bánatpénz 1300 korona az az ezerháromszáz kor.

2.) A tolonczok élelmezése 1908. 1909 és 1910 években, a bánatpénz 400 korona.

3.) A város területén gyakorolható vadászati jog bérbe adása, a bérlet idő kezdődik 1907 november 1-én s tart 1913 július 31-ig, bánatpénz 100 korona.

Ajánlatot szóval, vagy írásban lehet tenni s a zárt ajánlatok, melyekhez egyszersmind a a kívánt bánatpénz is kézpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban, avagy a városi pénztár által kiállított letéti nyugtában csatolandó, alulírott kezéhez 1907 évi október hó 3-ik napjának d. e. 10 órájáig lehet beadni, mis azok felbontatni s elbírálatni fognak.

Azon körülményt, hogy ajánlattevő a vállalati, illetve bérleti feltételeket s az egységárjegyzéket s jelen hirdetményt, mely okmányok alulírott hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetők, ismeri és magára nézve kötelezőknek elfogadja, a zárt ajánlatokban világosan kifejezni köteles.

Ajánlattevőt tett ajánlata azonnal, ellenben Nagyvárad városát csakis az árverés, illetve árlejtés eredménye telett hozandó határozatának jogerőre emelkedé-ével kötelezi.

Nagyvárad, 1907 szeptember hó 13. án.

Komlóssy József,
az árverési küldöttség elnöke.

A jelen tanévre szükséges

összes

tankönyvek

valamint mindennemű

tan- és írószerek

kaphatók

Sebő Imre

könyv- és papirkereskedésében

Rákóczi-ut, Oláry-ház.